

Ausekļa ielas mikrorajona dzīvojamās ēkās dzīvojošie nezina, ka šajā vietā kādreiz atradās

«Austru» muiža

«Austru» muiža Valkā

Ausekļa ielas mikrorajona dzīvojamās ēkās dzīvojošie nezina, ka šajā vietā kādreiz atradās «Austru» muiža. Pašreiz «Austru» muižas teritorijā atrodas veterinārā klinika, otrā vidusskola, celtniecības pārvalde, slimnīca un jaunā poliklīnika Rūjienas ielā, Ausekļa ielas mikrorajona dzīvojamās ēkas, komponista Jēruma mājas «Skirstnieki» un muiža Rūjienas ielā, t. i., pie Igaunijas robežas. Vēl bija divi diķi (linu mārkli), un netālu atradās arī ķieģeļu ceplis. «Austru» muižas centrā pašreiz atrodas komunālā kombināta transporta cehs un noliktavas. Daļa no centra ēkām ir gājušas bojā, bet daļa vēl ir saglabājušās. Muižas divstāvu dzīvojamā māja nodega 1945. gadā, jo tūlīt pēc otrā pasaules kara šajā ēkā bija apmetušies kādas PSRS karaspēka daļas karavīri, un piedzērušies sarkanarmieši māju nodedzināja. (Varbūt, ka viņiem bija garlaicīgi.) Dzīvojamā mājā sadega vērtīgu gleznu kolekcija un bibliotēka ar unikālām grāmatām. Bibliotēkā bija kalendāru kolekcija no 1700. vai 1800. gada un vairāku gadsimtu vecas grāmatas vācu, krievu un franču valodā, jo visi muižas īpašnieki ru-

nāja vāciski, krieviski, franciski, latviski un igauņiski. Bibliotēkā sadega arī daudz grāmatu esperanto valodā, jo muižas īpašnieki bija labi esperantisti. Ļoti žēl, ka muižas bibliotēkā sadega visi neatkarīgās Latvijas laikā tik populārā laikraksta «Ziemeļlatvija» numuri, sākot ar pirmo un beidzot ar pēdējo, t. i., no 1925. līdz 1940. gadam, pavisam 783 numuri, jo tagad būtu ļoti interesanti tos palasīt.

Neliela atkāpe. Neatkarīgās Latvijas laikā laikrakstu «Ziemeļlatvija» izdeva J. Rauska. Komunisti ar šo cilvēku izdarījis nežonīgi. Vispirms viņam nacionālizēja tipogrāfiju un grāmatu veikalu, tad kādu laiku, t. i., pēc otrā pasaules kara, viņam atļāva vēl strādāt savā grāmatu veikalā par pārdevēju, bet pēc tam atļāva no darba arī tur kā politiski neuzticamu. Vai komunisti viņam pensiju maksāja vai nemaksāja, to es nezinu, bet es labi atceros, ka pēc otrā pasaules kara Rauskas kungs ar spieķīti rokā gāja uz veikalu, lai nopirktu sev maizi, un knapi varēja paiet.

Starp citu, Valkas iedzīvotājiem jāizsaka pateicība pašreizējam laikraksta «Ziemeļlatvija» re-

daktoram Kraukļa kungam, jo viņš panāca, ka Valkā atkal iznāk laikraksts «Ziemeļlatvija», un valcēnieši atkal var lasīt savu vēsturisko laikrakstu. Tāpat arī būtu ļoti jauki, ja Kraukļa kungam izdotos šo laikrakstu saglabāt arī turpmāk, t. i., lai nezin kādas tur okupācijas varas to atkal neiztāisa par kādu tur sarkanu karogu vai tamlīdzīgi.

Bet tālāk atkal par «Austru» muižu. «Austru» muižā bieži viesojās Sangastes pils īpašnieks grāfs fon Bergs. (Sangastes pils atrodas netālu no Valkas, ir viena no skaistākajām pilīm Igaunijā — Anglijas karaļa Vindzoras pils kopija, un pili ir 99 istabas.) «Austru» muižas īpašnieku radniekiem piederēja Kuresāres pils Sāmu salā, Igaunijā. Pašreiz Kuresāres pili tūristi iet apskatīt bedri, kurā kādreiz atradās lauvas, jo toreiz cilvēkus, kas kaut ko bija noziegušies, atdeva lauvām saplosīšanai.

Rakstu nobeidzot, atliek vēl piezīmēt, ka vēl 1920. gadā «Austru» muižas īpašnieks pa Valku braukāja karietē, ka «Austru» muižas «ziedu laiki» bija ap 1800. gadu un ka «Austru» muižas īpašnieks ir apglabāts «Lu-gažu» kapsētā, Valkā.

V. Namiņš

Honorāru lūdzu ieskaitīt SIA «Ziemeļlatvija» redakcijā